

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

1959 · 50 · 2009

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

**СПРАВА «ХРИПКО ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»
(AFFAIRE KHRYPKO ET AUTRES c. UKRAINE)**

*(Заяви №№ 43507/07, 45747/07, 46107/07, 46109/07,
50412/07, 917/08, 964/08, 1796/08 та 9046/08)*

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

10 грудня 2009 року

ОСТАТОЧНЕ

10/03/2010

Це рішення набуло статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції. Воно може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Хрипко та інші проти України»

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

Пеер Лоренцен (Peer Lorenzen), *Голова*,
Рената Ягер (Renate Jaeger),
Карел Юнгвірт (Karel Jungwiert),
Марк Віллігер (Mark Villiger),
Ізабель Берро-Лефевр (Isabelle Berro-Lefevre),
Миряна Лазарова-Трайковська (Mirjana Lazarova Trajkovska),

судді,

Михайло Буроменський (Mykhaylo Buromenskiy), *суддя ad hoc*,
та Клаудія Вестердік (Claudia Westerdiek), *Секретар секції*,
після обговорення за зачиненими дверима 17 листопада 2009 року
постановляє таке рішення, що було ухвалено в той день:

ПРОЦЕДУРА

1. Справу було розпочато за дев'ятьма заявами, які подали до Суду проти України відповідно до ст. 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) громадяни України:

— пан Хрипко Костянтин Леонідович, який народився у 1951 році та проживає у м. Червонограді (заява № 43507/07);

— пан Гаєвський Василь Миколайович, який народився у 1948 році та проживає у м. Червонограді (заява № 45747/07);

— пан Радь Павло Григорович, який народився у 1948 році та проживає у м. Червонограді (заява № 46107/07);

— пан Гаєвський Ярослав Миколайович, який народився у 1954 році та проживає у м. Червонограді (заява № 46109/07);

— пані Гаврилко Марія Петрівна, яка народилась у 1962 році та проживає у с. Поториці (заява № 50412/07);

— пан Ніколаєв В'ячеслав Миколайович, який народився у 1953 році та проживає у м. Червонограді (заява № 917/08);

— пан Матвеев Василь Григорович, який народився у 1932 році та проживає у м. Червонограді (заява № 964/08);

— пан Боднар Василь Миколайович та пан Панчишин Любомир Васильович, які народились у 1956 та 1952 роках відповідно та проживають у м. Червонограді (заява № 1796/08);

— пан Горак Володимир Федорович, який народився у 1958 році та проживає у м. Червонограді (заява № 9046/08).

2. Уряд України (далі — Уряд) представляв його Уповноважений — пан Ю. Зайцев з Міністерства юстиції України.

3. 3 червня 2008 року Суд вирішив направити Уряду скарги заявників щодо невиконання судових рішень, якими їм було присуджено рі-

зні суми. Відповідно до пункту 3 статті 29 Конвенції було також вирішено одночасно розглядати питання щодо прийнятності та суті заяви.

ФАКТИ

I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

4. Судовими рішеннями заявникам були присуджені певні суми (див. додаток).

5. Боржником у всіх справах було державне підприємство «Червоноградське гірничо-монтажне управління», а у справі за заявою № 45747/07 боржником також було відділення Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України у м. Червонограді.

6. Щодо заборгованості вищевказаного підприємства державна виконавча служба повідомила заявникам, що судові рішення, постановлені на їхню користь, не були виконані у зв'язку з дією мораторію на примусову реалізацію майна державних підприємств, введеного Законом України від 29 листопада 2001 року. Майно цього підприємства знаходиться у податковій заставі.

7. Виконавчі листи були повернуті заявникам. Жодної інформації щодо повного виконання цих рішень до Суду не надходило.

II. ВІДПОВІДНЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

8. Відповідне національне законодавство викладено в рішенні від 26 квітня 2005 року у справі «Сокур проти України» (Sokur c. Ukraine, заява № 29439/08, пп. 17–22).

ПРАВО

I. ОБ'ЄДНАННЯ ЗАЯВ

9. Суд вважає, що відповідно до пункту 1 правила 42 Регламенту Суду заяви мають бути об'єднані, враховуючи спільність їх фактичного та юридичного підґрунтя.

II. ПРЕДМЕТ СПОРУ

10. Суд зазначає, що після комунікації заяв Уряду всі заявники, за винятком заявників у справі за заявою № 1796/08, доповнили їх новою скаргою щодо відсутності у національній правовій системі

ефективних засобів юридичного захисту щодо оскарження невиконання судових рішень, постановлених на їхню користь. Заявники посилались на статтю 13 Конвенції.

11. Заявник у справі за заявою № 9046/08 подав нові скарги за пунктом 1 статті 6, пунктом 1 статті 8 та статтею 13 Конвенції щодо результату судового провадження, яке було розпочато з метою присудження квартири чи отримання відшкодування.

12. Суд зазначає, що ці скарги були подані після комунікації заяви Уряду держави-відповідача, який не був запрошений надати свої коментарі щодо них. Таким чином, Суд вважає, що ці скарги виходять за межі предмету розгляду цього спору та що вони не підлягають розгляду в рамках цієї справи (див. рішення від 6 квітня 2004 року у справі «Скубенко проти України» (Skubenko c. Ukraine), заява № 41152/98).

III. НЕВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ

13. Всі заявники стверджували, що тривалість виконавчого провадження рішень, постановлених на їхню користь, є надмірною. Вони посилались на пункт 1 статті 6 Конвенції. Крім того, у цьому зв'язку заявники також посилались на статтю 13 Конвенції, за винятком заявників у справі за заявою № 1796/08. Заявники також скаржились за статтею 1 Першого протоколу на порушення їхнього права на мирне володіння своїм майном.

Відповідні положення передбачають таке:

Пункт 1 статті 6 Конвенції

«Кожен має право на (...) розгляд його справи упродовж розумного строку судом (...), який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру (...).»

Стаття 13

«Кожен, чиї права та свободи, визнані в (...) Конвенції, було порушено, має право на ефективний засіб юридичного захисту в національному органі, навіть якщо таке порушення було вчинене особами, які здійснювали свої офіційні повноваження».

Стаття 1 Першого протоколу

«Кожна фізична або юридична особа має право мирно володіти своїм майном. Ніхто не може бути позбавлений своєї власності інакше як в інтересах суспільства і на умовах, передбачених законом і загальними принципами міжнародного права.

Проте попередні положення жодним чином не обмежують право держави вводити в дію такі закони, які вона вважає за необхідне, щоб здійснювати контроль за користуванням майном відповідно до загальних інтересів або для забезпечення сплати податків чи інших зборів або штрафів».

А. Прийнятність

14. Уряд стверджував, що заявники не вичерпали всіх національних засобів юридичного захисту, а саме, не скористалися процедурою оскарження дій чи бездіяльності державної виконавчої служби щодо виконання рішень, постановлених на їхню користь, та не вимагали відшкодування шкоди у зв'язку з цим. Уряд зауважив, що після повернення ним виконавчих листів заявникам, останні не подавали їх повторно.

15. Суд зазначає, що схожі аргументи, подані Урядом, вже були відхилені у багатьох рішеннях Суду (див., наприклад, вищевказане рішення від 27 липня 2004 року у справі «Ромашов проти України» (Romachov c. Ukraine), заява № 67534/01, пп. 30–31; рішення у справах «Войтенко проти України» (Voitenko c. Ukraine), заява № 18966/02, пп. 30–31, від 29 червня 2004 року, та «Васильєв проти України» (Vassiliev c. Ukraine), заява № 10232/02, пп. 29–30, від 13 липня 2006 року). Суд не вбачає жодних підстав, щоб дійти іншого висновку в цій справі.

16. Уряд також стверджував, що справи за заявами № 46109/07, № 50412/07 та № 1796/08 (в частині, що стосується пана Панчишина), були подані з порушенням шестимісячного строку. Уряд зазначив, що цей строк розпочався після закінчення строку, встановленого національним законодавством для оскарження рішень про повернення виконавчих листів або закінчення виконавчого провадження.

17. Суд нагадує, що невиконання судового рішення є продовжуваним порушенням (див. рішення від 6 березня 2008 року у справі «Трунов проти Росії» (Troinov c. Russie), заява № 9769/04, п. 15), шестимісячний строк для якого розпочинається лише з моменту, коли це порушення закінчиться. Судові рішення, постановлені на користь заявників залишаються невиконаними до цього часу, тому заперечення щодо неприйнятності, подані Урядом відповідно до пункту 1 статті 35 Конвенції, не можуть бути прийняті до уваги.

18. Уряд, зокрема, зауважив, що заявник у справі за заявою № 46109/07 подав заяву щодо повернення виконавчих листів, якою, на його думку, виразив незацікавленість в результаті виконавчого провадження. Заявник заперечив проти цього аргументу, стверджуючи, що його вимоги були заявлені з метою оскарження тривалого невиконання судового рішення, постановленого на його користь.

19. Суд вважає, що вимоги заявника підтверджують його зацікавленість у виконанні рішення, постановленого на його користь.

20. Таким чином, Суд вважає за належне відхилити попередні заперечення Уряду.

21. Суд вважає, що ці скарги не є явно необґрунтованими у розумінні пункту 3 статті 35 Конвенції. Суд також зазначає, що вони не є не-

прийнятними з будь-яких інших підстав. Тому вони повинні бути визнані прийнятними.

В. Суть

22. Для того, щоб показати відсутність стверджуваних порушень, Уряд навів аргументи, подібні до тих, що були наведені в багатьох справах щодо невиконання судових рішень, які набрали законної сили (див., наприклад, вищезгадане рішення у справі «Сокур проти України» (*Sokur c. Ukraine*), п. 28, та рішення від 11 січня 2005 року у справі «Дубенко проти України» (*Dubenko c. Ukraine*), заява № 74221/01, п. 49).

23. Заявники оскаржили аргументи Уряду.

24. Суд зазначає, що судові рішення, постановлені на користь заявників, залишаються невиконаними до цього часу.

25. Суд нагадує, що він вже встановлював порушення пункту 1 статті 6 Конвенції та статті 1 Першого протоколу в аналогічних справах, включаючи випадки невиконання судових рішень, де боржниками були підприємства, на які поширювалась дія мораторію на примусову реалізацію майна державних підприємств (див. вищезгадані рішення у справах «Сокур проти України» (*Sokur c. Ukraine*), пп. 30–37, від 26 квітня 2005 року; «Войтенко проти України» (*Voitenko c. Ukraine*) пп. 53–54, від 29 червня 2004 року, та «Дубенко проти України» (*Dubenko c. Ukraine*), пп. 46 та 50–51).

26. Розглянувши всі надані йому матеріали, Суд вважає, що Уряд не навів жодного факту чи аргументу, здатного переконати його дійти іншого висновку у цій справі.

27. Таким чином, мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції та статті 1 Першого протоколу.

28. З огляду на констатацію порушення пункту 1 статті 6 Конвенції, Суд вважає, що немає необхідності розглядати, чи мало місце в цьому випадку порушення статті 13 Конвенції у зв'язку з тривалим невиконанням судових рішень, постановлених на користь заявників (див. рішення від 21 грудня 2004 року у справі «Деркач та Палек проти України» (*Derkatch et Palek c. Ukraine*), заява № 34297/02 та заява № 39574/02, пп. 38–39).

IV. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

29. Відповідно до статті 41 Конвенції:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливу сатисфакцію».

А. Шкода

30. Всі заявники в якості відшкодування матеріальної шкоди вимагали виконання рішень національних судів.

31. Всі заявники вимагали по 20 000 євро відшкодування моральної шкоди, за винятком заявника у справі за заявою № 9046/08, який вимагав 25 000 євро, та заявників у справах за заявами 50412/07 та 1796/08, які вимагали по 50 000 євро кожному.

32. Крім того, заявники у справі за заявою № 1796/08 вимагали стягнення інфляційних витрат з несплачених боржником сум, а саме, 10 929,26 грн (пану Боднару) та 12 794,63 грн (пану Панчишину), що відповідає 1456 євро та 1705 євро. На підтвердження своєї вимоги заявники надали розрахунки, які ґрунтуються на індексах інфляції, розрахованих Державним комітетом статистики.

33. Уряд не заперечив проти виконання судових рішень. Однак він не погодився з іншими вимогами заявників.

34. Суд вважає, що Уряд повинен сплатити заявникам суми, які були присуджені відповідними судовими рішеннями та залишаються невилаченими до цього часу як відшкодування матеріальної шкоди.

35. Щодо вимог про перерахунок несплачених сум відповідно до рівня інфляції (див. вище пункт 33), Суд зазначає, що ці вимоги підтверджуються детальним розрахунком, який ґрунтується на офіційному документі (див. рішення від 14 грудня 2006 року у справі «Максиміха проти України» (Maksimikha c. Ukraine), заява № 43483/02, п. 29, та a contrario рішення від 18 червня 2009 року у справі «Підоріна і Кириленко проти України» (Pidorina et Kyrylenko c. Ukraine), заяви № 12477/06 та 31453/06, п. 36). Враховуючи особливі обставини справи, Суд вважає за належне присудити в якості перерахунку несплачених коштів суми в розмірі 1400 євро пану Боднару та 1600 євро пану Панчишину.

36. Здійснюючи оцінку на засадах справедливості, Суд вважає за належне присудити такі суми відшкодування моральної шкоди:

- 1800 євро пану Хрипку (заява № 43507/07);
- 1600 євро пану Гаєвському (заява № 45747/07);
- 800 євро пану Радю (заява № 46107/07);
- 1800 євро пану Гаєвському (заява № 46109/07);
- 2000 євро пані Гаврилко (заява № 50412/07);
- 1800 євро пану Ніколаєву (заява № 917/08);
- 2000 євро пану Матвєєву (заява № 964/08);
- 1800 євро пану Боднару (заява № 1796/08);
- 2000 євро пану Панчишину (заява № 1796/08);
- 1600 євро пану Гораку (заява № 9046/08).

В. Судові та інші витрати

37. Заявники не пред'явили жодних вимог щодо компенсації судових та інших витрат.

38. Відповідно Суд вважає, що немає необхідності присуджувати заявникам будь-які суми з цього приводу.

С. Пеня

39. Суд вважає за належне призначити пеню виходячи з граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, до якої має бути додано три відсоткових пункти.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Вирішує* об'єднати заяви.
2. *Оголошує* заяви прийнятними.
3. *Постановляє*, що мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції та статті 1 Першого протоколу до Конвенції.
4. *Постановляє*, що немає необхідності окремо розглядати скаргу за статтею 13 Конвенції.
5. *Постановляє*, що:
 - (а) упродовж трьох місяців з дня, коли рішення набуде статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач має сплатити заявникам:
 - (i) суми, які були присуджені судовими рішеннями та залишаються невикладеними до цього часу, як відшкодування матеріальної шкоди;
 - (ii) у справі за заявою № 1796/08 наступні суми як перерахунок невикладених сум разом з будь-якими податками, що можуть нараховуватись:
 - 1400 (одну тисячу чотиреста) євро пану Боднару (заява № 1796/08);
 - 1600 (одну тисячу шістсот) євро пану Панчишину (заява № 1796/08);
 - (iii) наступні суми відшкодування моральної шкоди, разом з будь-якими податками, що можуть нараховуватись:
 - 1800 (одну тисячу вісімсот) євро пану Хрипку (заява № 43507/07);

- 1600 (одну тисячу шістсот) євро пану Гаєвському (заява № 45747/07);
- 800 (вісімсот) євро пану Радю (заява № 46107/07) ;
- 1800 (одну тисячу вісімсот) євро пану Гаєвському (заява № 46109/07);
- 2000 (дві тисячі) євро пані Гаврилко (заява № 50412/07);
- 1800 (одну тисячу вісімсот) євро пану Ніколаєву (заява № 917/08);
- 2000 (дві тисячі) євро пану Матвєєву (заява № 964/08);
- 1800 (одну тисячу вісімсот) євро пану Боднару (заява № 1796/08);
- 2000 (дві тисячі) євро пану Панчишину (заява № 1796/08);
- 1600 (одну тисячу шістсот) євро пану Гораку (заява № 9046/08);

(b) ці суми мають бути конвертовані у національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;

(c) зі спливом зазначеного тримісячного строку і до остаточного розрахунку на ці суми нараховуватиметься простий відсоток у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в цей період, до якої має бути додано три відсоткові пункти.

6. *Відхиляє* решту вимог заявників щодо справедливої сатисфакції.

Крім того, Палата вирішує, що про рішення сторонам має бути повідомлено письмово.

Учинено французькою мовою та повідомлено письмово 10 грудня 2009 року відповідно до пунктів 2 і 3 правила 77 Регламенту Суду.

Клаудія ВЕСТЕРДІК
(Claudia Westerdiek)
Секретар

Пеер ЛОРЕНЦЕН
(Peer Lorenzen)
Голова

РІШЕННЯ У СПРАВІ «ХРИПКО ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»

9

Додаток

№ заяви	П. І. Б. заявника	Дата подання заяви	Порушені статті	Дати рішень національних судів, які набрали законної сили	Присуджені суми в грн (євро, приблизно)
43507/07	ХРИПКО Костянтин Леонідович	26 вересня 2007 року	п. 1 ст. 6, ст. 13 Конвенції, ст. 1 Першого протоколу	2 квітня 2004 року	16 369,58 (2554)
45747/07	ГАСВСЬКИЙ Василь Миколайович	8 жовтня 2007 року	п. 1 ст. 6, ст. 13 Конвенції, ст. 1 Першого протоколу	10 листопада 2004 року	13 327,93 (1997) 2759,85 (413) 306,63, щомісячна допомога (46)
46107/07	РАДЬ Павло Григорович	4 жовтня 2007 року	п. 1 ст. 6, ст. 13 Конвенції, ст. 1 Першого протоколу	3 липня 2006 року	38 138,54 (6276)
46109/07	ГАСВСЬКИЙ Ярослав Миколайович	4 жовтня 2007 року	п. 1 ст. 6, ст. 13 Конвенції, ст. 1 Першого протоколу	18 травня 2004 року	16 119,52 (2589)
50412/07	ГАВРИЛКО Марія Петрівна	9 листопада 2007 року	п. 1 ст. 6, ст. 13 Конвенції, ст. 1 Першого протоколу	20 червня 2003 року	37 750,41 (6113)

917/08	НИКОЛАЄВ В'ячеслав Миколайович	29 листопада 2007 року	п.1 ст. 6, ст.13 Конвенції, ст. 1 Першого протоколу	15 березня 2004 року	27 030,63 (4257)
964/08	МАТВЄЄВ Василь Григорович	6 грудня 2007 року	п. 1 ст. 6, ст. 13 , ст. 1 Першого протоколу	9 вересня 2003 року	6618,92 (1156)
1796/08	БОДНАР Василь Миколайович та ПАНЧИШИН Любимир Васильович	11 грудня 2007 року	п.1 ст. 6 Конвенції, ст. 1 Першого протоколу	29 березня 2004 року 27 листопада 2003 року	19 207,84 (3059) 22 486,18 (3635)
9046/08	ГОРАК Володимир Федорович	29 січня 2008 року	п. 1 ст. 6, ст.13 Конвенції, ст. 1 Першого протоколу	18 червня 2004 року 24 грудня 2004 року Рішення, яким присуджено перерахунок присудженої суми	12 004,97 (1925) 11 914,56 (1759)